Azərbaycan dünyada tolerantlıq örnəyi kimi tanınır

Prezident İlham Əliyevin bu sahədə uğurlu siyasəti dünyada mükəmməl model kimi qəbul edilir

Ölkəmizdə son illər Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın tapşırıq və tövsiyələri çərçivəsində bu sahədə uğurlu nailiyyətlərə nail olunub. Hazırda dünyanın müxtəlif yerlərində milli və dini zəmində baş verən qarşıdurmaların daha da dərinləşməsi narahatlıqlar doğurur. Müasir dövrümüzün acı həqiqətlərindən biri də odur ki, bəzən heç də hər kəs birgə yaşadığı digər millətin mədəniyyətinə, dininə və digər mənəvi dəyərinə hörmət etmək istəmir. Bu da nəticə etibarilə müəyyən toqquşmalara, savaşlara, birgəyaşayış qaydalarının gərginliyinə, ən nəhayət, qanlı hadisələrin baş verməsinə səbəb olur.

Bu sahədə Azərbaycanda vəziyyət tamamilə fərqlidir. Lakin bu fərqli mühit yeni yaranmayıb. Görünən odur ki, ölkəmizi fərqləndirən cəhət ilk növbədə ondan ibarətdir ki, əsrlərboyu bu ərazidə yaşayan bütün dinlərin və etnosların təmsilçiləri bir-birilərinin mədəni və mənəvi baxışlarına sayğı göstəriblər.

Ölkəmizdə tarixin heç bir dönəmində dini və ya mili zəmində qarşıdurmalar, azacıq da olsa ziddiyyətlər meydana çıxmayıb. Bu da onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycanda tolerantlıq ənənəsinin əsası hələ qədim dövrlərdən qoyulub. Azərbaycanda hər zaman başqa xalqlara və dinlərə ehtiramla yanaşmaq ənənəsi yaranıb. İllər, əsrlər ötsə də bu münasibət nəinki dəyişməyib, əksinə, daha da dərinləşib. Beləliklə, tarixin dərin qatlarından süzülüb gələn milli və dini tolerantlığın Azərbaycan modeli formalaşıb.

Ölkəmiz öz müstəqilliyinə qovuşduqdan sonra xalqımızın əsrlərboyu yaşatdığı bu dəyər dövlət siyasətinin mühüm istiqamətlərindən birinə çevrildi. Məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən sonra ictimai-siyasi sabitliyin bərpa olunması bütün xalqların və dinlərin nümayəndələrinin əvvəlkitək mehriban şəkildə birgə yaşayışını təmin etdi. Ölkə ərazisində milli və dini zəmində separatçılıq toxumu səpən bütün zərərli qruplaşmaların fəaliyyətinin qarşısı qətiyyətlə alındı. 1995-ci ildə qəbul edilən Azərbaycan Konstitusiyası ölkəmizdə yaşayan bütün azsaylı xalqların və dinlərin nümayəndələrinin hüquqlarını, vicdan azadlığını təsbit etdi.

Son 18-19 ildə Azərbaycanın bir dövlət kimi bu sahədə keçdiyi sürətli inkişaf yolu hər birimizdə qürur və fəxarət hissi doğurur. Bu dövrdə ölkəmizin özünəməxsus yüksəlişindən yaranan Azərbaycan modeli bir sıra dövlətlərin marağına səbəb olub. Vətənimizi dünyaya tanıdan həm də tolerantlığın Azərbaycan nümunəsidir. Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət siyasəti ölkədəki mövcud tolerantlıq mühitini daha da dərinləşdirib, xalqların və dinlərin nümayəndələri arasındakı tarixi dostluq tellərini daha da möhkəmləndirib. Təsadüfi deyil ki, respublikada tolerantlığın tam təmin olunması faktı dəfələrlə müxtəlif beynəlxalq təşkilatların hesabatında öz əksini tapıb.

Ölkəmiz üçün son illərin ən böyük tarixi reallıqlarından biri də Azərbaycanın beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etməsidir. Bu tədbirlərin bir qisminin mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında dialoqa həsr olunması xüsusilə diqqəti çəkir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki bütün dünya Azərbaycanı tolerant ölkə kimi tanıyır.

Azərbaycandakı tolerantlığın ən gözəl nümunələrindən biri də tez-tez bütün dini icmaların nümayəndələrinin Bakıda bir araya gəlməsidir. Müsəlmanların Ramazan ayında təşkil olunan iftar məclislərində, habelə Məhərrəmlik ayında verilən İmam ehsanlarında Azərbaycanda yaşayan xristianların, yəhudilərin və digər dini icmaların nümayəndələri də iştirak edirlər. Üç əsas səmavi dinin nümayəndəsinin mehriban şəkildə bir araya gəlməsi olduqca nadir hadisədir və sevindirici haldır ki, bu, məhz Azərbaycanda baş verir.

Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, dinlər və məzhəblər arasında dostluq və dözümlülük münasibətlərinin alternativi yoxdur: "Bu gün dünyada tolerantlıq örnəyi kimi tanınan Azərbaycan sivilizasiyalararası dialoqun, beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində ardıcıl olaraq zəruri təşəbbüs və çağırışlarla çıxış edir. Son illər ölkəmizdə beynəlxalq humanitar forumların, dünya dini liderlərinin sammitlərinin keçirilməsi, habelə ayrı-ayrı beynəlxalq nümayəndələrin iştirakı ilə bəşəriyyəti narahat edən qlobal problemlər ətrafında birgə müzakirələrin aparılması bunun bariz nümunəsidir. Bu gün bir sıra ölkələrdə şahidi olduğumuz mürəkkəb etno-siyasi proseslər, dinin siyasi ambisiyalara alət edilməsi cəhdləri, radikalizm və ekstremizmin artması göstərir ki, sülh və əmin-amanlıq axtarışında olan dünyamızda multikulturalizmin alternativi olmadığı kimi, müxtəlif dinlər və məzhəblər arasında dostluq və dözümlülük münasibətlərinin də alternativi yoxdur".

Azərbaycandakı tolerantlıq mühitinin inkişafına Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi də öz səlahiyyətləri çərçivəsində layiqli töhfələr verir. Respublikada dini fəaliyyət sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təmin edən, dini qurumlarla bağlı qanunvericiliyə riayət olunmasına nəzarəti həyata keçirən komitənin fəaliyyəti ölkəmizdə sağlam dini mühitin qorunub saxlanılmasından ibarətdir. Dini etiqad azadlığının həyata keçirilməsi üçün müvafiq şəraitin yaradılmasında maraqlı olan komitə fəaliyyəti ilə dini konfessiyalar arasında əlaqələrin dərinləşməsinə, qarşılıqlı hörmət, anlaşma və dözümlülük mühitinin möhkəmlənməsinə, mövcud tolerantlığın daha da təkmilləşməsinə xidmət edir.

Azərbaycan tolerantlığının ən bariz nümunələrindən biri 2020-ci ilin 27 sentyabrında başlanan 44 günlük Vətən müharibəsində bütün dünyaya bəlli oldu, 30 ilə yaxın Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayan Ermənistan silahlı birləşmələrinə qarşı müharibədə - istər Birinci Qarabağ savaşında, istərsə də İkinci Qarabağ savaşında, demək olar ki, ölkəmizdə yaşayan bütün azsaylı xalqların övladları iştirak etdilər. Dinindən, irqindən, yaşından və cinsindən asılı olmayaraq, azsaylı xalqlara məxsus bütün insanlar Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin çağırışına həmrəy oldular, 44 günlük Vətən müharibəsində tarixi Zəfərin qazanılmasında Ali Baş Komandana və ordumuza dəstək verdilər. Onlardan bu ölüm-qalım savaşında "Vətən sağ olsun!", - deyə şəhid və qazi olanları da var, döyüşdən sağ qayıdanları da. Bu qəbildən olan şəhidlərin adları əbədiləşdirilir, döyüş şücaətlərinə görə dövlət başçısının sərəncamları ilə medallarla təltif edilirlər, ailə üzvlərinə dövlət səviyyəsində qayğı göstərilir, qazilərin müalicəsi və sağlam həyata qayıtması istiqamətində lazımi tədbirlər görülür.

Görünən odur ki, Azərbaycanda bütün millətlərin mehriban və bir-birilərinin adət-ənənələrinə hörmət ruhunda yaşaması həm tarixən, həm də bu gün malik olduğumuz ən böyük mənəvi dəyərlərdən biridir. Bu dəyər həm də ölkəmizin inkişafının və ictimai-siyasi sabitliyinin mühüm şərtləri sırasında yer alır. Azərbaycandakı tolerantlıq mühiti bundan sonra da nümunə olacaq və ölkəmizin yüksəlişinə layiqli töhfəsini verəcək.

"Azərbaycan"

Dünya çörəklə sınağa çəkilir

Prezident İlham Əliyev: "... dünyada gedən istənilən iqtisadi proses bizə də təsirsiz ötüşmür"

Bu gün istəsək də, istəməsək də qlobal təsirlərin təzyiqi altında dünya iqtisadiyyatında, ərzaq təhlükəsizliyi zəncirində ciddi problemlər yaşanır və böhran xarakterli geriləmələr baş verir. Reallıqlar ondan ibarətdir ki, Azərbaycan da qlobal iqtisadiyyata qoşulan dövlətlərdən biri kimi bu ciddi təsirlərlə üzləşmiş və onları dəf etmək məcburiyyətindədir. Dövlət başçısının çevik aqrar siyasəti, şaxələndirmənin geniş tətbiqi imkan verir ki, qlobal çağırışlara zamanında cavab verək, digərlərinin iqtisadiyyatlarını çökdürən böhranları minimallaşdıraq, bizi gözləyən qaçılmaz itkilərdən mümkün qədər sığortalanaq.

Amma acı reallıqlar ondan ibarətdir ki, qlobal aqrar sektor ciddi çətinliklərlə üzləşməkdə davam edir. Dünya stabil deyil, münaqişələr ağırlaşır, ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələlər ön plana çıxır. Onlardan ən vacibi taxılın qiymətlərinin artması fonunda dünyanın ərzaq bazarlarında baş verən təhlükəli qiymət sıçramaları və gözlənilməz qıtlığın yaranmasıdır. Dünyanın ən nəhəng taxıl ixracatçılarından Rusiya və Qazaxıstanın ixraca limit tətbiq etməsi isə daha böyük narahatlıqlar yaradır. Ukraynada gedən müharibə nəticəsində taxıl ixracında elə problemlər yaşanır ki, son nəticədə pat situasiyalar yaranır. Avqustun 12-də Prezident İlham Əliyev İsmayıllı rayonunun Basqal qəsəbəsində Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibədə dünyanın aqrar bazarında mövcud vəziyyətə toxunarkən perspektivlərin uğurlu həlli üçün ölkənin ərzaq təhlükəsizliyi məsələlərini önə çəkmişdir. Dövlət başçısı belə hesab edir ki, ərzaq təhlükəsizliyinin tam təmin edilməsi üçün biz özümüzü 100 faiz əsas ərzaq məhsulları ilə təmin etməliyik. Artıq Azərbaycan özünü ət məhsulları ilə 90 faiz, quş əti ilə 80 faiz, süd, süd məhsulları ilə 85 faiz səviyyəsində təmin edir. Bu rəqəmləri bir neçə ilə 100 faiz səviyyəsinə qaldırmaq mümkündür.

Ərzaq təhlükəsizliyi məsələlərinin fonunda özünü daha sərt büruzə verən odur ki, özümüzü buğda ilə yalnız 62 faiz təmin edə bilirik. Biz ənənəvi olaraq taxılı da, gübrəni də Rusiyadan alırıq, eyni zamanda biz özümüz də artıq gübrə istehsalçısı olmuşuq və hətta karbamid gübrəsini ixrac edirik. Bir sözlə, qarşıdakı illərdə aqrar islahatların intellektual səviyyədə tətbiqi səngiməyəcək, məhsuldarlığın artmasına fikir veriləcək. Suvarma layihələri, düzgün aqrotexniki tədbirlər və subsidiyaların ideal tətbiqi məhsuldarlığı böyük dərəcədə artırmağa zəmin yaradacaq. Lakin reallıqlar onu göstərir ki, qlobal ərzaq bazarlarında qiymətlərin artmasını qaçılmaz edən ciddi amillər formalaşır. Bunlardan biri də dünyada yaşanılan quraqlıqlar, su qıtlığıdır. Su yoxdursa, onu mütləq haradansa gətirirlər, torpaq zəifdirsə, gücləndirirlər. Faktiki olaraq bütün bu xərclər məhsulun mayasına oturur, qiymətlər sürətlə artır. Azərbaycan qiymətlərin stabilliyini qorumaq üçün gərgin səylər göstərir.

Lakin problemin qəlizliyi ondan ibarətdir ki, qiymətləri Azərbaycan hökuməti, ya da Tarif şurası yox, qlobal ərzaq bazarlarındakı tələblə təklif arasındakı silkələnmələr təyin edir. Bu məsələ ilə bağlı dövlət başçısı müsahibəsində bütün dünyanın diqqətini cəlb edən ən ciddi bəyanat verdi: "Eyni zamanda biz artıq azad edilmiş torpaqlarda da əkin-biçinlə məşğuluq. Mənim göstərişimlə vaxt itirmədən əkin işləri aparılmışdır, minalardan təmizləmə işləri aparılmışdır. Hesab edirəm ki, gələcəkdə Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda yetişdiriləcək məhsullar, o cümlədən ərzaq təhlükəsizliyimizin tam təmin edilməsində bizə böyük kömək göstərəcək". İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə kənd təsərrüfatı - həm məhsuldarlıq, həm də bitkiçilik üçün çox münbit iqlim və təbii şərait mövcuddur. Əlbəttə ki, əsas məqsəd maksimum dərəcədə bütün imkanlardan səmərəli şəkildə istifadə etməkdir. Prezident İlham Əliyev izah edir ki, eyni zamanda ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı mövcud olan məsələlər, bu günün məsələləri deyil: "Sadəcə olaraq, Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində bu məsələlər daha da kəskinləşir. Əlbəttə, torpaqlarımız işğalçılardan azad olunandan sonra mən dərhal göstəriş verdim ki, biz vaxt itirmədən bu torpaqlarda əkin-biçinlə məşğul olmalıyıq. Bu il 50 min hektarda taxıl əkilmişdir və artıq məhsul yığımı da sona çatmaq üzrədir.

Azad edilmiş torpaqlarda kənd təsərrüfatı müasir dünya təcrübəsi və yüksək texnologiyalar təşkil edilir.

Prezident belə hesab edir ki, Ağdam, Cəbrayıl, Qubadlı rayonlarında taxılçılıq, eləcə də üzümçülük, meyvəçilik, fındıqçılıq sahələri inkişaf etməlidir. Fermerlərə, oraya qayıdacaq vətəndaşlara həm dəstək, həm də subsidiyalar veriləcək: "Bu bölgələrdə - Şərqi Zəngəzur və Qarabağ bölgələrində kənd təsərrüfatının inkişafı, yenə də deyirəm, ən müasir əsaslar üzərində qurulmalıdır. Çünki biz faktiki olaraq işlərə sıfırdan başlayırıq, ona görə səhvə yol verə bilmərik. Vaxtilə Azərbaycanda aparılmış kənd təsərrüfatı islahatı zamanı buraxılan səhvlərə yol verə bilmərik. Hər şey düzgün, şəffaf olmalıdır və əminəm ki, bunun nəticəsində ən böyük məhsuldarlıq məhz işğaldan azad edilmiş torpaqlarda olacaq".